

КОНСТРУЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Сучасні процеси у сфері освітньої політики нашої держави потребують розробки нових підходів до обґрунтування наукових засад морального, трудового, естетичного, фізичного і родинного виховання. Одним із напрямів вирішення цього завдання є трудове виховання учнів і підготовка їх до самостійного життя та праці в сучасних умовах. Найважливішим аспектом цієї проблеми є праця, як засіб розвитку та основа виховання і становлення особистості. Адже саме праця долучає учнів до складної системи суспільних відносин, формує ціннісні орієнтації. Звісно, трудове виховання, починаючи вже з першого класу, органічно поєднується з навчальним процесом. Тому саме уроки трудового навчання в початковій школі відіграють важливу роль у формуванні основних трудових умінь та навичок, якими людина користується протягом усього життя. До них відносяться роботи з папером і картоном, нитками і тканиною, природними матеріалами.

Впровадження в навчальний процес методів художнього конструювання з різних матеріалів, розвиток творчих здібностей в процесі розв'язку художньо-конструкторських задач висвітлено в працях О. Гервас, Н. Знамеровської, Б. Неменського, Б. Нешумова, Л. Оршанського, М. Пагути, В. Тименка, В. Титаренко, В. Трофімчука, В. Харитонової, Л. Шпак, Б. Юсова та ін.[2].

У системі освіти особливе місце займає початкова ступінь навчання, в якій закладається фундамент майбутніх знань. Значення і функції початкової школи в системі неперервної освіти визначаються не тільки її наступністю з іншими ланками освіти, а й, в першу чергу, неповторною цінністю цієї ступені в становленні і розвитку особистості дитини. У зв'язку з цим основною функцією початкового ступеня освіти є формування інтелектуальної, емоційної, ділової комунікативної готовності учнів до активно-діяльній взаємодії з навколишнім світом.

Термін «конструювання» (від лат. constmere) означає приведення у певне взаєморозміщення різних предметів, частин, елементів. Конструювання – це практична діяльність відтворення дитиною навколишньої дійсності у вигляді об'ємних предметів. Виготовлення різних виробів та іграшок із паперу та картону, природного матеріалу, тканини, деревини тісно пов'язане з грою і є діяльністю, що цілковито відповідає інтересам дітей. У процесі цілеспрямованого виконання завдання в молодших школярів розвиваються уміння самостійно і творчо мислити, порівнювати, аналізувати предмети, що їх оточують, удосконалюється просторове мислення, розвивається дрібна моторика, художній смак, формуються такі якості особистості, як охайність і вміння доводити справу до кінця. Все це дає підставу розглядати конструювання як ефективний засіб гармонійного розвитку школяра та формування творчих здібностей.

Дитяче конструювання вчені (В. Космінська, З. Ліштван, Л. Парамонова, М. Поддяков та ін.) розуміють як творчу діяльність, якій притаманні ті ж самі етапи, що й діяльності дорослих. Рівень дитячого конструювання, на думку вчених, залежить від рівня розвитку просторового мислення, аналітико-синтетичної діяльності дитини, ступеня обізнаності з особливостями конструкторської діяльності, уявлень про сенсорні властивості предмета, способи його створення. Дитяче конструювання може бути як художнім, так і технічним [1].

Художнє конструювання, будучи одним з видів художньої творчості, дозволяє формувати творчі здібності, сприяє вихованню естетичної культури особистості, і в той же час дає можливість закріпити і поглибити знання, уміння, навички, отримані дітьми на уроках трудового навчання. Також у школярів розвивається художній смак, здатність знаходити адекватні засоби для вираження образу, що створюється, формуючи творчий потенціал особистості, а також знання, уміння, навички в області художньо-трудої діяльності. Художнє конструювання наповнює предмет суспільним змістом, зручністю, гармонією, красою. Але разом з тим художнє конструювання, як всякий продуктивний вид діяльності, створює хороші можливості для моделювання різних типів взаємодії дітей в процесі діяльності, що виховує почуття обов'язку, відповідальності, уміння підкорятися вимогам групи і творчо працювати в колективі, виявляти взаємодопомогу, засвоювати норми суспільної поведінки. У процесі конструювання у школярів інтенсивніше розвивається просторова уява, виробляється здатність швидко перейти від мислення до дії, заздалегідь обдумуючи хід своєї роботи, планувати її, формується і розвивається точність і спритність рухів і т. д.

На практиці в учнів розвивається конструкторське мислення через організацію продуктивної творчої діяльності на базі формування у них елементів графічної грамоти і технічних уявлень, через включення школярів в процес рішення елементарних конструкторських задач. Ми вважаємо, що на уроках трудового навчання необхідно показати, що художній початок присутній при створенні всіх предметів, що нас оточують і кожна людина повинна уміти створювати гарні речі [1].

В ході конструювання перед учнями виникають технічні задачі, що вимагають розумового напруження. В процесі їх рішення відбувається розвиток конструкторських здібностей учнів, визначаються конструкторсько-технічні знання, уміння, які необхідно формувати у молодших школярів. Сприймаючи навколишні предмети, співвідношення різних форм, поєднання кольорів, а також отримуючи відповідні знання на уроках в школі, діти засвоюють певну систему знань про різні комбінації засобів виразності в художньому конструюванні. Ці знання сприяють формуванню у дитини просторових уявлень, відчуття кольору, конструкторських знань і знань про композицію.

Таким чином, художньо-конструкторські знання необхідно формувати з молодшого шкільного віку, оскільки вони допомагають сприйняттю краси навколишнього світу і розвитку творчих здібностей в процесі конструювання, а також тому, що відчуття результатів праці породжує в учнів задоволення нею,

спонукає до роботи, формує суб'єктивну і соціально-ціннісну мотивацію до навчання і праці.

Список використаних джерел

1. Івершинь А.І. Конструювання з паперу. Розвиток творчості засобами дизайну / А.І. Івершинь // Палітра педагога. – 1999. – №1. – С. 27 – 34.

2. Крутченко Л. Проблема художньо-конструкторської діяльності учнів в процесі проектування і виготовлення виробів на уроках трудового навчання. / Л. Крутченко – [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpudpu_2012_2_25.pdf

РЯБОКРИС А. В.,

Регіональний центр професійної освіти електротехнічних, машинобудівних та сервісних технологій Харківської області, Україна

ТЮТОРСЬКА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАПОРУКА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Сучасна освіта набула вагомих змін і нові зарубіжні педагогічні технології, які готують майбутнього фахівця до реалізації його у професійному та особистісному аспектах є необхідним поштовхом до модернізації вітчизняного ринку праці в умовах європейського культурно-освітнього простору. Однією з провідних технологій ХХІ століття є тьюторство. У закладах вищої освіти тьюторська технологія формує майбутнього фахівця згідно з освітніми та особистісними потребами студента, який є представником суспільства і країни.

Тьюторська технологія пов'язана з індивідуалізацією освіти, яка спрямована на організацію таких умов, де студент має можливість розкрити себе як особистість та кваліфікований фахівець. Таким чином, він зможе бути конкурентоспроможним в умовах сучасних завдань суспільства та його розвитку. Слід також зазначити, що саме тьюторська технологія спрямована на саморозвиток, самовизначення та самореалізації студента в професії, оскільки основною рисою тьюторства є індивідуальна освітня траєкторія студента.

Тьюторська технологія вирішує проблеми сучасної освіти на основі головних методолого-теоретичних підходів до формування майбутнього конкурентоспроможного фахівця, а саме:

- компенсаторний науковий підхід;
- підхід, який пов'язаний із «дегуманізацією освіти»;
- об'єднання загальних та індивідуальних методів, форм, видів тьюторства.

І тому саме тьютор віднаходить можливість вдало поєднувати елементи тьюторської діяльності згідно з сучасними вимогами формування майбутнього фахівця на професійному та особистісному рівнях.

Підкреслимо, що у закладах вищої освіти Великої Британії студент разом із тьютором будує власну програму, яка відповідає індивідуальним можливостям студента, завдяки цьому тьютор формує особистість водночас і як кваліфікованого спеціаліста у професії, і впевнену, розвинену людину в суспільстві. Унаслідок чого

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>